

۹۰ درصد زنان پس از طلاق هرگز ازدواج نمی‌کنند

براساس آمارها ۹۰ درصد مردان پس از جدایی از همسرشان دوباره ازدواج می‌کنند...

براساس آمارها ۹۰ درصد مردان پس از جدایی از همسرشان دوباره ازدواج می‌کنند

افزایش طلاق در ایران و شدت گرفتن آن در دهه‌های اخیر یکی از موضوعات اصلی مورد توجه جامعه‌شناسان و آسیب‌شناسان است، آمارهای تازه‌ای در این باره نشان می‌دهد تنها ۱۰ درصد زنان پس از طلاق دوباره ازدواج می‌کنند در حالی که آمار ازدواج مجدد برای مردانی که با همسرانشان متارکه کرده‌اند، ۹۰ درصد است.

به گزارش سلامت نیوز به نقل از روزنامه شهروند، «مرتضی باقری»، قائم مقام وزیر کشور در امور فرهنگی و اجتماعی در همایشی که با موضوع تحلیل وضع اجتماعی و فرهنگی ایران در دانشگاه پیام نور بجنورد برگزار شده بود، این آمار را اعلام کرد. آمارهایی که احتمالاً بخش کوچکی از آمارهای بیشتری است که نهادهای دولتی مثل وزارت کشور از پژوهش‌ها و بررسی‌های اجتماعی مختلفی که به طور مستقل یا همراه دیگر سازمان‌ها انجام می‌دهند، دریافت می‌کنند و بخش‌هایی از آنها به طور پراکنده در همایش‌ها و مصاحبه‌ها اعلام می‌شود.

قائم مقام وزیر کشور گفته سالانه ۱۵۰ هزار طلاق در کشور اتفاق می‌افتد و بالا رفتن تعداد زنانی که پس از طلاق در شمار زنان سرپرست خانوار قرار می‌گیرند، نگران‌کننده است. آنطور که او می‌گوید: «در حال حاضر در ایران ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر سرپرست خانوار هستند.» زنانی که بسیاری از آنها برای گذران زندگی شغل مناسبی ندارند یا به کارهای پاره‌وقت اشتغال دارند یا این‌که بیکارند.

همین چند هفته پیش مرکز آمار ایران اعلام کرد ۸۲ درصد از زنان سرپرست خانوار در ایران بیکارند. در چنین شرایطی آمار جدیدی که قائم مقام وزیر کشور درباره ازدواج مجدد زنان پس از طلاق اعلام نکرده از جهت این‌که این زنان پس از طلاق در چه شرایطی به زندگی ادامه می‌دهند، قابل توجه است. اگرچه به طور کلی تجربه طلاق می‌تواند به عنوان یکی از عوامل موثر بر تمایل افراد به ازدواج‌های بعدی عمل کند و افرادی که تجربه‌های آزاردهنده و تلخی از ازدواج اول دارند ممکن است تحت تأثیر همان تجارب برای تشکیل خانواده جدیدی به تردید بيفتنند اما آنچه که قائم مقام وزیر کشور در همایش اخیر درباره ازدواج مجدد زنان و مردان پس از طلاق در ایران اعلام کرده می‌تواند به نوعی نشان‌دهنده نحوه مواجهه جامعه با زنان پس از جدایی هم باشد.

جامعه‌ای که اگرچه در ظاهر سبک زندگی مدرن‌تری را در پیش گرفته اما همچنان در آن برای ازدواج مجدد مردان با زنان جدا شده چه بسا برداشت‌ها و نگاه‌های سنتی، قوی‌تر عمل می‌کنند به گونه‌ای که مردانی که یک بار ازدواج کرده‌اند حتی با وجود داشتن فرزند هم بیشتر علاقه دارند با زنان هرگز ازدواج نکرده زندگی دوم تازه‌ای را شروع کنند، حتی اگر فاصله سنی زیادی هم بین این دو وجود داشته باشد.

این نگاه حتی در بسیاری از خانواده‌ها هم شایع است که پس از متارکه فرزندان، به طور مشخصا مردان برای ازدواج مجدد آنها را تشویق می‌کنند زنان مجرد را انتخاب کنند و این موضوع در فرهنگ زندگی عامیانه برای خانواده‌ها به نوعی یک پیروزی بر تجربه طلاق پسرانشان است که با وجود این‌که یک بار متارکه کرده‌اند اما در ازدواج مجدد باز هم با دختری ازدواج نکرده و در سنین پایین‌تر که بنا به همان فرهنگ و باورهای عامیانه جوان‌تر است و فرصت فرزندآوری بیشتری دارد، ازدواج کرده است. تداوم چنین فرهنگی برای ازدواج مجدد در ایران نشان می‌دهد با وجود این‌که به نظر می‌رسد جامعه در حال گذار از دوران سنتی است اما همچنان بخشی از نگرش‌ها و باورهای سنتی را از جمله در مورد ازدواج مجدد حفظ کرده است. آمار اخیری که قائم مقام وزیر کشور اعلام کرده درباره این‌که مردان پس از طلاق ۹ برابر بیشتر از زنان جدا شده ازدواج می‌کنند، شاهدی بر همین مدعا است.

آنچه ازدواج مجدد زنان پس از طلاق را دشوار کرده از سوی دیگر پدیده تجرد ناخواسته در کشور و افزایش تعداد زنانی است که در سن ازدواج و در واقع آماده ازدواج هستند اما در مقابل پسرانی که آماده ازدواج باشند، برای آنها وجود ندارد. در چنین جامعه‌ای یقیناً آمار بالا و ۳۵ درصدی طلاق و اضافه شدن زنان جوان جدا شده به دختران مجرد، ایجاد بحران می‌کند. در گذشته‌های نه‌چندان دور، مطلقه‌های جوانی که فرضاً ۲۴ تا ۲۶ سال داشتند، بالاخره بعد از مدتی صبر کردن حتماً با مردی ۳۱ یا ۳۲ ساله ازدواج می‌کردند که یک یا دو بچه هم داشت اما امروز به خاطر پدیده تجرد ناخواسته دختران، حتی مردان جدا شده ۴۸-۴۷ ساله، به راحتی می‌توانند با دختران مجرد ازدواج کنند و دختران ۳۲-۳۱ سال به راحتی داوطلب ازدواج با این اشخاص هستند. طبعاً مردان مطلقه هم ترجیح می‌دهند با دختر ازدواج کنند تا زنی که به‌زعم آنها ممکن است تجربه تلخ شکست قبلی را وارد زندگی بکند. بنابراین زنان جدا شده، حتی زنان جوان شانس زیادی برای ازدواج مجدد پیدا نمی‌کنند.

اگرچه با وجود تداوم ساختارهای سنتی و خانوادگی در ایران بسیاری از زنان به‌ویژه زنانی که در سن پایین (زیر ۳۰ سال) طلاق می‌گیرند به خانه‌های پدر و مادرهایشان بازمی‌گردند اما بسیاری از آنها هم پس از طلاق هیچ‌گاه به خانه پدر و مادرها باز نمی‌گردند و زندگی را مستقل و بدون همسر ادامه می‌دهند. در کنار این گروه از زنان، گروه‌های دیگری هم هستند که با وجود این‌که ازدواج نکرده‌اند، به‌طور مستقل از خانواده‌هایشان زندگی می‌کنند.

بسیاری از آنها جزو آن دسته افرادی هستند که در مقطع زمانی خاص برای مثال برای ادامه تحصیل از شهری به شهر دیگری و عمدتاً به تهران آمده‌اند و پس از فراغت از تحصیل جذابیت‌ها و فرصت‌های زندگی در تهران آنها را برای ادامه این زندگی مستقل تشویق کرده است. براساس آمارهای سازمان ملی جوانان، البته آخرین آماری که حدود سه سال پیش اعلام شده، ۳۰ درصد از دختران مجرد در شهرهای بزرگ مستقل از خانواده‌هایشان زندگی می‌کنند. همین سازمان هم اعلام کرده بود که تا پایان دهه ۹۰ تعداد زنان مجرد در ایران به ۱۰ میلیون نفر افزایش پیدا می‌کند. در چنین شرایطی است که به نظر می‌رسد اصولاً ازدواج مجدد برای زنان با چشم‌اندازی که به‌طور کلی از پدیده ازدواج در ایران در پیش روست در آینده هم با محدودیت‌های بیشتری مواجه شود.

جدا از زنانی که در ازدواج اول دارای فرزند هستند و فرزندشان با آنها زندگی می‌کند، زنان جدا شده بدون فرزند که نمی‌توانند ازدواج مجددی داشته باشند ناگزیر از ادامه زندگی به صورت تنهایی هستند. افزایش تعداد این دسته از زنان در دهه‌های اخیر البته زمینه‌هایی را حتی برای بازنگری در بخشی از قوانین کشور از جمله قانون فرزندخواندگی ایجاد کرده چرا که تقاضاها برای فرزندخواندگی از سوی زنان تنها رو به افزایش است. آماری که میرباقری، قائم مقام وزیر کشور در همین روزهای اخیر اعلام کرده جدا از این‌که مردان ۹ برابر بیش از زنان امکان ازدواج مجدد را دارند، نشان می‌دهد که اتفاق مهمی در سبک زندگی زنان ایرانی و از جمله زنانی که یک بار تجربه جدایی دارند، در راه است، آن اتفاق فراگیر شدن «تنهازیستی زنان» است، اتفاقی که نه تنها از نظر فردی زنان را با مشکلات تازه‌ای مواجه می‌کند که پیامدهای اجتماعی آن هم گریبانگیر جامعه خواهد شد.